
Onbekend maakt onbemind! Die uitspraak geldt zeker voor de Monnikenberg, een landgoed aan de oostrand van Hilversum.

Dick A. Jonkers

De Monnikenberg: een vergeten vogelstek!

Op het toegangsbord aan de Soestdijkerstraatweg zal men de naam vergeefs zoeken, want daarop staat de tekst: Klooster Stads Gods. Hierin wonen de Zusters Augustinessen, die o.a. in Amsterdam sociaal werk doen. Het Goois Natuurreservaat zag in 1996 met financiële steun van de provincie kans het gebied aan te kopen, onder de voorwaarde dat 6½ ha werd uitgezonderd. Dit deel werd aan een projectontwikkelaar verkocht. De uiteindelijke bedoeling was er een kleinschalig bedrijventerrein in de vorm van een kantorenlocatie te realiseren, omdat er in het Gooi een tekort aan bedrijventerreinen was vastgesteld. Om dit mogelijk te maken is indertijd in het streekplan de rode contour, die de bebouwingsgrens aangeeft en oorspronkelijk door het terrein van het Diaconessenziekenhuis werd gevormd, naar het oosten opgerekt. Met de huidige leegstand van kantorenlocaties is dit plan verlaten. Er wordt nu gedacht aan de vestiging van een aantal zorginstellingen, een zogenaamd gezondheidspark. Daar zal het niet bij blijven, want om dit financieel haalbaar te maken wordt nu gedacht om daarnaast woningen, vrijetijdsvoorzieningen en toch weer wat kantoren te gaan bouwen.

Door die plannen staat het gebied nu wat meer in belangstelling. In de cursus: "Het verhaal

van de Heuvelrug" voor ambassadeurs ten behoeve van een (Inter)Provinciaal of Nationaal Park Heuvelrug in het najaar van 2003, is het plan als een casus gepresenteerd. Deelnemers kregen de opdracht aan te geven welke mogelijkheden zij voor het landgoed Monnikenberg zagen en na te gaan wat er zoal over bekend was. Op het gebied van flora en fauna was dit droevig. In het archief van de vogelwerkgroep bevonden zich de resultaten van een broedvogelinventarisatie uit 1975 en dat was alles. Sinds 2004 wordt getracht de kennislacunes op te vullen. Langzaam maar zeker komen gegevens beschikbaar. De vogelwerkgroep had al in 2003 het initiatief genomen voor een broedvogelinventarisatie, waarvan de resultaten in een rapport zijn gepubliceerd. Er kwamen gegevens van een inventarisatie van amfibieën, van muizen en er is een aantal vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN) is bezig met het maken van een uitgebreide gebiedsbeschrijving voor in de toekomst te organiseren publiekswandelingen. Voor het eerst sinds het bestaan van de vogelwerkgroep wordt er een vogel-excursie in het gebied gehouden die plaatsvindt op zondag 28 november 2004.

De resultaten van de broedvogelinventarisatie liegen er niet

om. In totaal zijn 48 verschillende broedvogelsoorten vastgesteld. Daarmee plaatst de Monnikenberg zich op één rij met de qua avifauna belangrijke 's-Gravelandse landgoederen en het landgoed Einde Gooi.

De Dodaars, een in de regio schaarse broedvogel, komt er voor en er heeft zelfs een Grauwe gans gebroed. Hun voorkomen in het gebied is te danken aan een gedeeltelijk dichtgegroeid plasje in een grasland. Havik, Buizerd (2 nesten) en een Boomvalk hebben er hun domein. Alle vier in het Gooi voorkomende spechtensoorten hui-zen er. De Groene specht is in dit opzicht als soort van de Rode lijst extra belangrijk. Ook de andere hollenbroeders zijn goed vertegenwoordigd. Van de kenmerkende soorten van oude bossen zijn Kleine bonte specht, Fluiter, Boomklever, Glanskop en Appelvink vastgesteld. Door de vrij eenvormige samenstelling van de struiklaag en de kruidlaag zijn de aantallen van de soorten die daarin broeden klein. De talrijkste soort is de Roodborst, die daarmee de Merel voorbijstreeft.

Literatuur

Jonkers, D.A. (redactie en teksten) 2003. Het verhaal van de Heuvelrug. Cursusmap. Stichting Coördinatie Natuur en Milieu Educatie Gooi en Vechtstreek, Hilversum. 85 p.

Jonkers, D.A. 2004. Vogels van de Monnikenberg. Resultaten van een broedvogelinventarisatie. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Uitgave 141.